

DUDZELE – CATHEMGOED & PARKBEGRAAFPLAATS

**Archeologienota
DEEL 3 : Programma van
Maatregelen
2016F10
2016H21
2016F13**

Pieter LALOO

Project:

Dudzele Cathemgoed en parkbegraafplaats

Opdrachtgever:

VLM Regio West

Velodroomstraat 26

8200 Brugge

Uitvoerder:

GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE), GOED IN ERFGOED (GIE)

Pieter LALOO, Ruben Vergauwe, Luc Allemeersch en Jari Mikkelsen

© 2016 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

Inhoud

INLEIDING.....	4
----------------	---

DEEL 3 : Programma van Maatregelen.....	5
---	---

Inleiding

In opdracht van de Vlaamse Landmaatschappij werd door GATE een archeologienota opgemaakt voor de aanvraag van de stedenbouwkundige vergunning voor het buffergebied Dudzele (Cathemgoed) en de parkbegraafplaats. Deze aanvraag kadert in het inrichtingsproject Mobiliteitsas Gent-Brugge-Zeebrugge, inrichtingsplan A11. Het projectgebied bestaat uit twee deelgebieden, namelijk het buffergebied Dudzele (projectzone Cathemgoed) en het Inrichtingsplan Moeraszone (projectzone parkbegraafplaats).

Deze deelprojecten liggen vlak bij elkaar en zullen in één stedenbouwkundige vergunning ingediend worden., vandaar dat deze in één archeologienota worden besproken.

De perceelsoppervlaktes waarop de ingrepen zullen plaatsvinden alsook de oppervlaktes van de ingrepen zelf overschrijden de oppervlaktecriteria binnen het Onroerenderfgoeddecreet (resp. 3000 en 1000m²).

De archeologienota werd opgemaakt op basis van een archeologisch vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem.

DEEL 3 : Programma van maatregelen

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

1. Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Op basis van het gevoerde bureauonderzoek, het landschappelijk bodemonderzoek en het proefsleuvenonderzoek werd voldoende informatie ingewonnen omtrent het archeologisch potentieel van het projectgebied en de impact van de geplande werkzaamheden hierop.

2. Aanwezigheid en waardering van een archeologische site

Op basis van het gevoerde bureauonderzoek bleek de projectzone Cathemgoed potentieel te hebben voor het aantreffen van archeologische vindplaatsen gaande van de steentijden tot heden. Belangrijk hierbij was de exacte landschappelijke positie van de terreinen waar bodemingrepen in kader van de herinrichtingswerken zullen plaats vinden. Recent onderzoek in de nabijheid van het onderzoeksgebied toonde immers aan dat er lokaal variatie ten opzichte van de bodem- en geologische kaart mogelijk was. Voor beide projectzones werd een landschappelijk booronderzoek geadviseerd om na te gaan in hoeverre de kartering op de bodemkaart overeenkomt met de realiteit en in welke zones en subzones eventueel verder archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is.

Het landschappelijk booronderzoek, bestaande uit 9 boringen, bevestigde de kennis uit het bureauonderzoek. Op basis van dit booronderzoek in combinatie met de aard en diepte van geplande werken werden grote delen van het projectgebied vrij gegeven voor verder archeologisch onderzoek. Enkel ter hoogte van de projectzone Cathemgoed werd ten westen van de Zwaanhofstraat een proefsleuvenonderzoek geadviseerd ter evaluatie van eventuele sporen van bewoning of landgebruik in de middeleeuwen of later.

Dit proefsleuvenonderzoek toonde de aanwezigheid aan van laatmiddeleeuwse en latere sporen van landgebruik, bewoningssporen ontbreken echter. De aanwezige sporen werden tijdens het vooronderzoek geëvalueerd door middel van kijkvensters en een doorsnede. Verder onderzoek lijkt dan ook niet noodzakelijk gezien er kosten-baten weinig kennisvermeerdering kan gerealiseerd worden.

3. Impactbepaling

De opdracht omvat het opmaken van een archeologienota voor de aanvraag van de stedenbouwkundige vergunning voor het buffergebied Dudzele (Cathemgoed) en de parkbegraafplaats. Deze aanvraag kadert in het inrichtingsproject Mobiliteitsas Gent-Brugge-Zeebrugge, inrichtingsplan A11.

Er zijn twee deelgebieden:

- Buffergebied Dudzele (projectzone Cathemgoed)
- Inrichtingsplan Moeraszone (projectzone parkbegraafplaats)

Deze deelprojecten liggen vlak bij elkaar en zullen in één stedenbouwkundige vergunning ingediend worden, vandaar dat deze in één archeologienota worden besproken.

Projectzone Cathemgoed

Het deelgebied Buffergebied Dudzele (Cathemgoed) ligt ten noorden van de bebouwde kern van Dudzele, tussen de Westkapelse Steenweg en de nieuw aangelegde snelweg A11. Het deelgebied ligt rond de Zwaanhofstraat en de Vaneweg. Dit deelgebied is aangeduid op figuur 8.

Op diverse percelen worden diverse ingrepen gepland. Het onder meer om volgende maatregelen :

- Graven grachten (G1-G4)
- Plaatsen afsluitingen:
 - o Akkerpalen: houten paal, 14 cm dik, worden 1,4 m diep ingeheid
 - o Bij klaphekken: schraal betonfundering, 0.9 m breed op 0.7 m diep, tussenafstand tussen beton 0.3 m
- Uitgraven vijver
- Aanleg/ophoging mote
- Planten bomen
 - o Plantgat: ca. 0.7*0.7*1 m diep bij 12/14 stamomtrek
 - o Populieren 12 – 14
 - o Knotwilgen 10-12
 - o Eiken 10-12
 - o Fruitbomen 12-14
 - o Esdoorn
 - o Meidoornhaag 200/250
 - o Plukfruit 4 stuks/m² 25-30
 - o Bosgoed
- Verhardingen
 - o Heraanleg bestaande halfverharding
 - o Aanleg halfverharding (diepte en breedte verstoring?)
 - o Aanleg betonpad (diepte en breedte verstoring?)
 - o Aanleg ongebonden funderingen (verstoring?)
 - o Aanleg pontons/bruggen

Deze maatregelen vinden plaats op volgende kadastrale percelen :

Weide A (818a)

- Aanleg depressies met variabele diepte

Zone Mote¹ (823a)

- Uitgraven vijver
- Ophogen mote
- Planten van populieren, knotwilgen
- Aanleg wandelpad in halfverharding
- Inzaaien gras
- Aanleg grasplein met ongebonden fundering (in opbouw)
- Plaatsen paardenafsluiting
- Planten populieren
- Heraanleg bestaande halfverharding (onbenoemde toegangsweg)

Weide B (432a en 440a)

- Uitgraven depressies en bestaande grachten (ingrepen 4, 5, 7, 8 en 9)

Boomgaard (437c)

- Aanleg wandelpad betonverharding
- Planten fruitbomen
- Planten populieren

Wandelpad (450, 451, 451_2, 452, 453)

- Aanleg wandelpad in halfverharding
- Planten knotwilgen
- Plaatsen afsluiting losse palen
- Aanleg gracht G1 (perceel 419c, thv 453)

¹ Zone Mote verwijst naar de nieuw op te richten motteheuvel en niet naar een bestaande of gewezen motte-locatie.

Bos (462, 465, 464)

- Aanplant bosgoed
- Aanleg wandelpad halfverharding (456a/b/c, 457, 459, 460,462, 463, 464, 465)
- Aanleg gracht G2, G3
- Planten knotwilgen
- Planten populieren (langs wandelpad)
- Plaatsen *ursus*afsluitingen
- Plaatsen picknicktafels op ongebonden fundering

Aanleg wandelpad halfverharding (509, 505B, 521)

Van deze geplande werken lijken ons volgende werken een impact te hebben op het archeologisch bodemarchief :

- Uitgraven vijver (perceel 823A) : ca. 0,4ha en 150 cm diep
- Uitgraven depressies (ingrepen nr. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 en 9)
- Aanleg betonpad : 3m breed en uitgraving van 62cm diep t.o.v. maaiveld
- Toegangsweg Lampo : 3,5m breed en uitgraving t.o.v. maaiveld van 42cm diep (= toegangsweg 825E)
- Klinkerpad Dudzeels neerhof : 2,8m breed en uitgraving van t.o.v. maaiveld van 51cm diep (= meest westelijke insteek in Dudzeels Neerhof, op ontwerpplan (geen kadastraal nr.) ten zuiden van vijver)
- Asfalthelling Dudzeels Neerhof : 3,5m breed en uitgraving van t.o.v. maaiveld van 50cm diep (=meest oostelijke insteek in Dudzeels neerhof, op ontwerpplan (geen kadastraal nr.) ten zuiden van vijver)
- en (veld)paden in halfverharding (percelen: 823A, 432A, 437C, 440A, 450, 451, 451_2, 452, 453, 456a/b/c, 457, 459, 460,462, 463, 464, 465) : 3m breed, beperkte of geen impact op de bodem (ophoging maaiveld met 10cm).

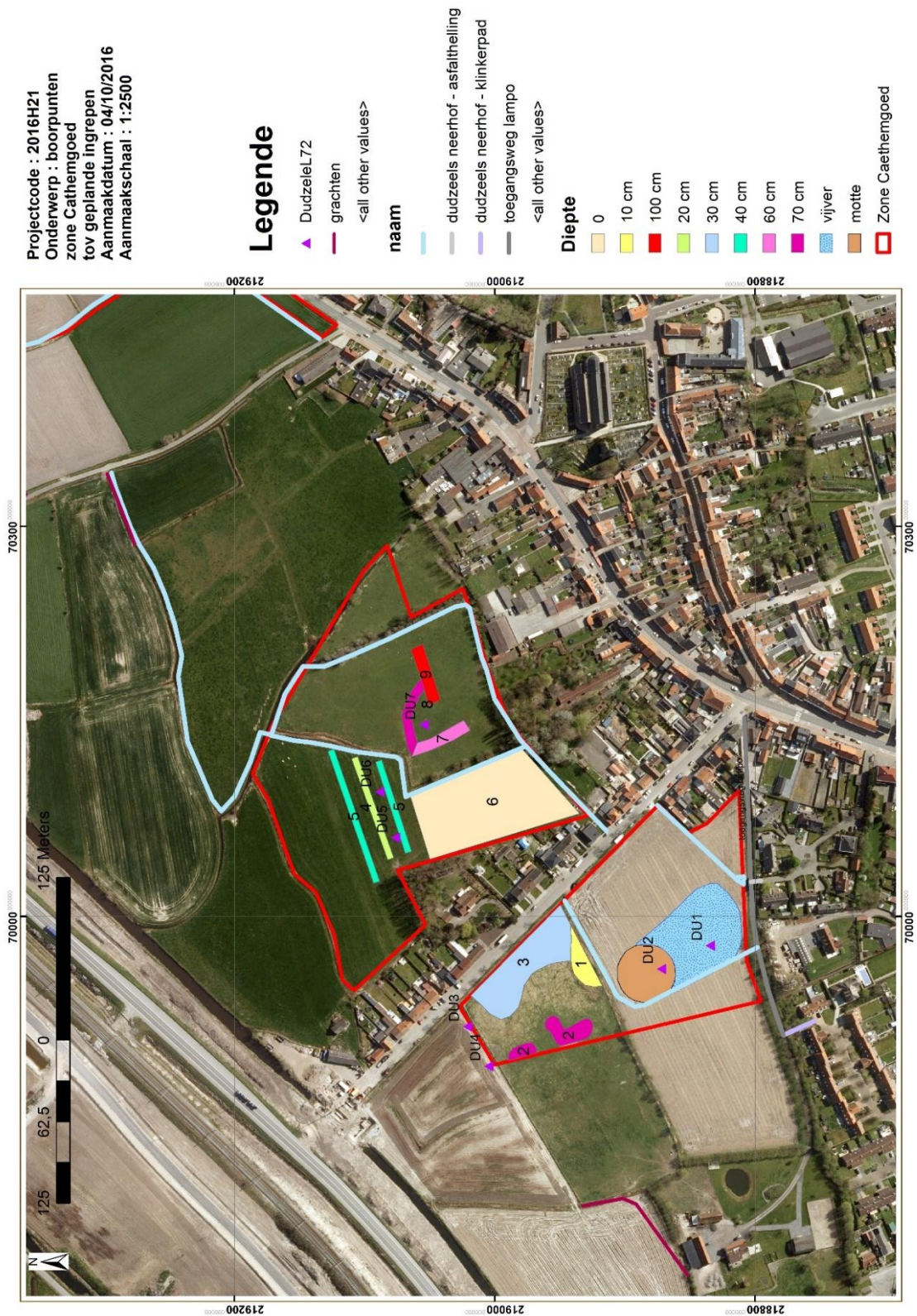

Fig. 3.1 : vereenvoudigd ontwerpplan Cathemgoed (eigen bewerking naar plannen VLM) met aanduiding van de boorpunten.

TABEL Uit te graven depressies (cfr. figuur 3.1)

Nummer Maatregel

1 Plaggen (10 cm): Deze maatregel brengt een vernatting (plas dras) ifv **riet- en grote zeggevegetatie**, wat rietvogels ten goede komt.

2 Uitgraven (70 cm): Deze depressie wordt 70 cm uitgegraven tot een poel.

3 Afgraven (30 cm): Het resultaat is een zwak hellende oever naar de gracht langs de zwaanhofstraat toe. Dit gebeurt ifv rietvegetatie en grote zeggevegetatie, en rietvogels. De afgravingen beginnen vanaf een kreekkrug (de kreekkrug tussen deze afgravingen en de poel (nummer 2)) en de gracht langs de zwaanhofstraat.

4 Deze greppel wordt 20 cm verder uitgediept. De breedte van de greppel is 5 m. De greppel begint 15 m van de perceelsgrens aan de westkant en eindigt 10 m van de gracht aan de oostkant.

5 Deze twee depressies worden 40 cm uitgegraven tot greppels. De breedte van de greppels is 5 m.

De zuidelijkste greppel begint 15 m van de perceelsgrens aan de westkant en eindigt 10 m van de gracht aan de oostkant.

De noordelijkste greppel begint aan de westkant in het verlengde van de perceelsgrens van de boomgaard (nummer 6) en eindigt aan de oostkant 10 m van de gracht.

6 Op dit perceel wordt de boomgaard aangeplant en worden geen greppels gegraven

7, 8 en 9 Deze depressie wordt verder uitgegraven tot een greppel. De drempel tussen de depressie en de gracht wordt niet uitgegraven om de greppel niet te doen afwateren (zie foto 1). **De depressies worden uitgegraven tot aan de veenlaag.** De greppels zijn telkens 10 m breed.

7: Deze depressie wordt 60 cm diep uitgegraven.

8: Deze depressie wordt 70 cm tot 90 cm diep uitgegraven. Nabij greppel nummer 7 zal de uitgraving 70 cm bedragen, meer naar het oosten toe (nabij gracht nummer 9) zal de uit te graven diepte overgaan tot 90 cm.

9: Deze depressie wordt 100 cm diep uitgegraven.

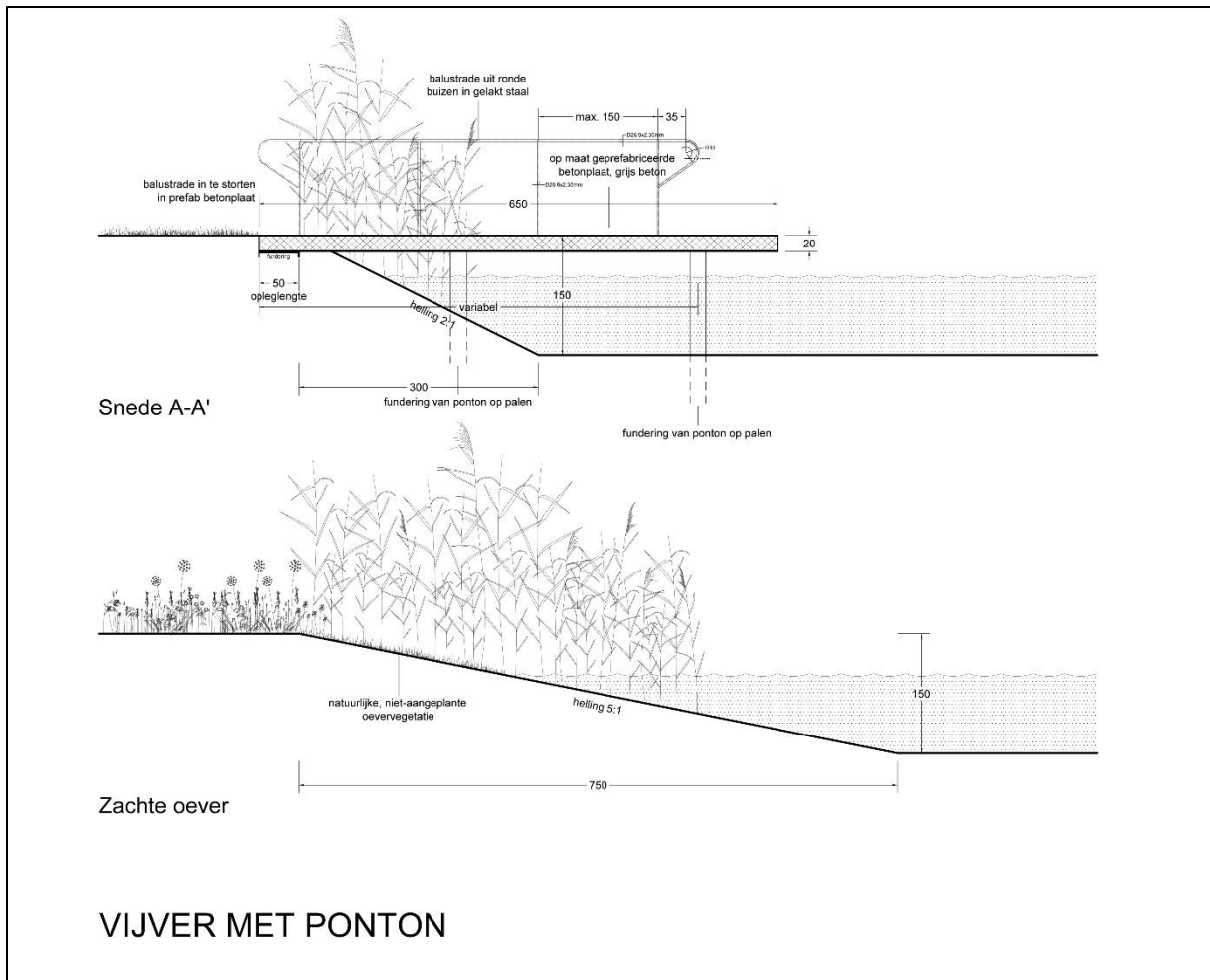

Fig. 3.2 : doorsnede detail van de uit te graven vijver binnen het gebied Cathemgoed

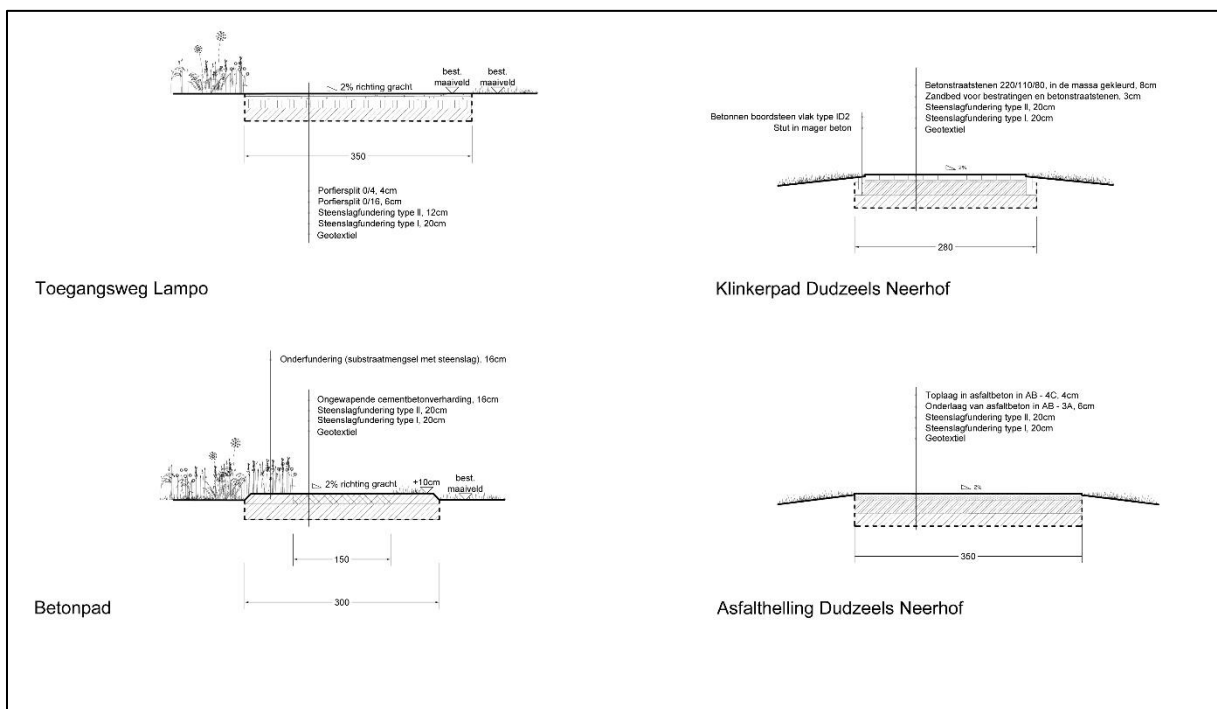

Fig. 3.3 : doorsneden van de geplande wegkoffers met impact op de bodem binnen het gebied Cathemgoed

Projectzone parkbegraafplaats

Twee nieuwe zones zullen binnen de parkbegraafplaats ingericht worden als moeraszone. De eerste zone is een deel van de graszone gelegen langs de huidige vijver. Deze zone wordt een halve meter afgegraven over een oppervlakte van ca. 4300m². De tweede zone betreft het voormalig depot van de wegendienst. In deze zone wordt een strook uitgegraven evenwijdig met de beek.

In de bestaande moeraszone worden maatregelen voorzien zodat de moerasvegetatie meer kansen krijgt: er wordt een palenrij geplaatst onder het wateroppervlak waartegen grond gestort wordt (grond afkomstig uit afgraving van zone 1).

Impact geplande werken vs resultaten landschappelijk bodemonderzoek

Door middel van het landschappelijk booronderzoek in de deelgebieden kon op basis van de geplande ingrepen en de resultaten uit dit booronderzoek een advies geformuleerd worden naar verder vooronderzoek met ingreep in de bodem.

Projectzone Cathemgoed

Na confrontatie van de resultaten van het landschappelijk booronderzoek met de gegevens uit het bureauonderzoek leek enkel verder archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk ter hoogte van de zone waar de vijver wordt gegraven. Die zone ligt ter hoogte van kreekruggronden.

Onder de teelaarde kunnen hier middeleeuwse of jongere sporen en structuren verwacht worden die in relatie staan tot de ontginning en ontwikkeling van Dudzele. Deze zone bevindt zich immers net op de rand van de dorpskern. Sporen van bewoning, landgebruik en/of artisanale activiteiten zijn hier mogelijk aanwezig.

Voor de Romeinse en oudere periodes is hier geen potentieel gezien die gelaagdheden zijn uitgeschuurd door de geulwerking (zeker tot 2m onder het maaiveld, zijnde de boordiepte).

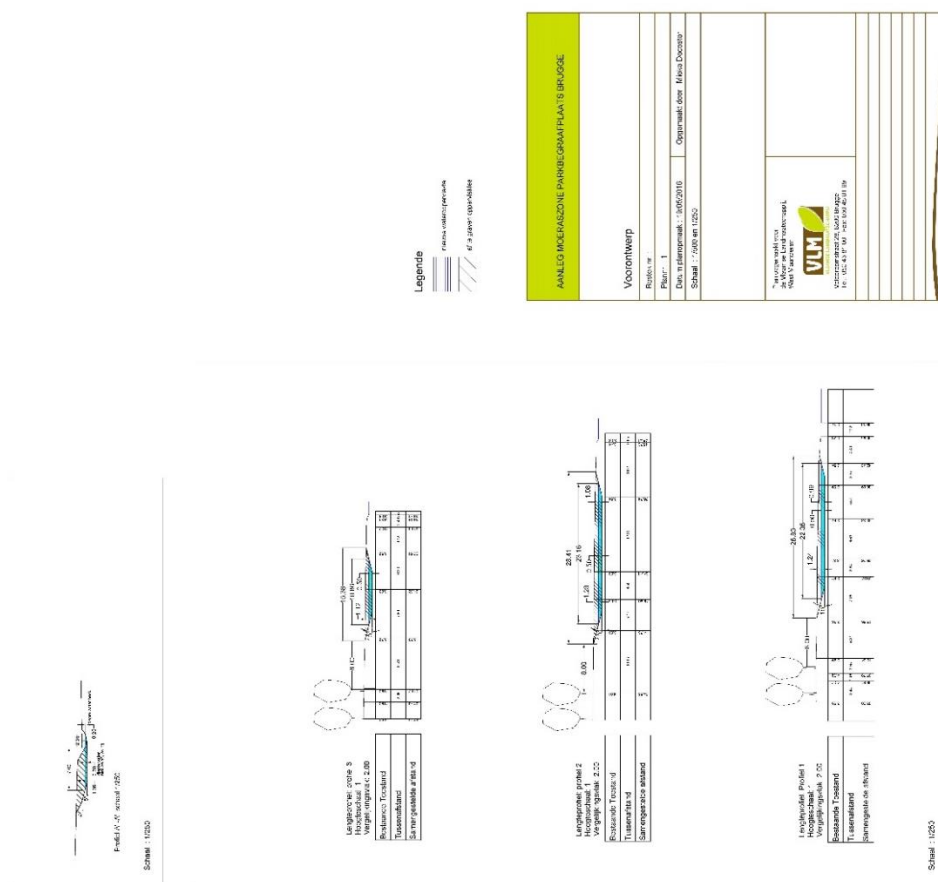
Met een proefsleuvenonderzoek kon deze zone verder onderzocht worden.

Na confrontatie van de boorgegevens met de geplande ingrepen, lijkt verder onderzoek in de andere deelzones niet nodig zolang de ingrepen niet dieper gaan dan 100cm ten opzichte van het maaiveld en dat is niet het geval. Alhoewel de boringen 3 t.e.m. 7 aantoonen dat de onderkant van het veen nog is bewaard en deze een duinenlandschap afdekt, zit dit dekzandniveau te diep om aangetast te worden door de geplande graafwerken. Gezien de gebieden ontveend zijn, zullen er ook nagenoeg geen sporen van Romeinse bewoning op het veen bewaard zijn gebleven. Verder zijn de ingrepen in die zone te beperkt in omvang (vooral breedte) om ruimtelijke inzichten te bekomen in eventuele sporen van landgebruik uit de middeleeuwen of latere periodes. Bewoningssporen uit die periodes worden hier niet verwacht door de ligging op toen reeds uitgebikte gronden.

Projectzone parkbegraafplaats

Voor de zone ter hoogte van het Crematorium wordt geen verder onderzoek geadviseerd. Beide boringen in deze zone toonden aan dat in deze de originele bodemopbouw is verdwenen en dat de

13

4. Maatregelen

Er dienen geen verdere maatregelen te worden genomen omdat het potentieel tot kennisvermeerdering reeds afdoende werd onderzocht door middel van het bureauonderzoek, de landschappelijke boringen en het proefsleuvenonderzoek. Bijkomend onderzoek zou weinig kennis bij genereren over het laatmiddeleeuws en jonger landgebruik binnen het gebied. De impact van de geplande werken is ook te gering om dieper liggende archeologische niveaus te bedreigen.